

și de aproapele. Prin viața lor de rugăciune, prin felul în care au îndurat chinuri și suferințe pentru adevăr și dreptate, mergând uneori până la jertfa vieții, ei au urcat pe cele mai înalte trepte ale desăvârșirii, au devenit adevărate "temple ale Duhului Sfânt" (conform I Corinteni 6, 19).

Dacă cercetăm slujbele închinare sfinților, cuprinse în cele 12 cărți de cult numite "Mineie", ori în cartea de aleasă lectură duhovnicească intitulată "Viețile Sfinților", constatăm că majoritatea acestor sfinți au fost martirizați în primele veacuri creștine, mai cu seamă în Imperiul roman păgân de altădată, cu capitala la Roma, dar și în viitorul Imperiu bizantin creștin, cu capitala la Constantinopol, care cuprindea însă și câteva țări din Orientul Apropiat, ca Siria, Palestina și Egiptul, în care au trăit atâția cuvioși călugări cu viață aleasă. Cu timpul, pe măsură ce s-au format state și Biserici Ortodoxe "naționale", fiecare dintre acestea și-a înscris – în diferite perioade istorice – în calendar sau sinaxar anumiți sfinți proprii sau "naționali", care se bucură de o cinstire "locală" în cadrul Bisericii respective. Așa se face că și poporul român, care a cunoscut – prin strămoșii săi daco-romani – învățătura creștină chiar de la formarea sa ca popor în secolele II-IV, își are propriii săi sfinți. Unii dintre ei au fost introduși în sinaxarele noastre la date pe care nu le cunoaștem, poate curând după trecerea la cele veșnice a unora dintre ei. Alții au fost trecuți oficial în calendarele românești prin hotărâri sinodale și slujbe speciale între anii 1950-1955 și apoi în 1992, și în anii care au urmat. Au fost canonizați atunci, adică așezați în ceata sfinților, o seamă de ierarhi, călugări, preoți sau credincioși de neam român ori de alte neamuri care au trăit la noi și care, prin viața și lucrarea lor duhovnicească, misionară sau culturală, au contribuit la sporirea patrimoniului spiritual sau cultural al românilor.

Au fost canonizați un număr de martiri daco-romani, care au pătimit mai cu seamă în cursul persecuției împăratului Dioclețian, în jurul anului 300; câțiva episcopi de la Tomis (Constanța de azi), sau din alte regiuni în care trăiau daco-romani, care s-au remarcat prin lucrările lor teologice de apărare a dreptei credințe și prin râvna lor misionară;

apoi un număr însemnat de cuvioși călugări și călugărițe din mănăstirile din Țara Românească, Moldova și Transilvania, care au rămas în amintirea credincioșilor din zonele geografice respective, ca Nicodim de la Tismana, Daniil Sihastrul sau Teodora de la Sihla; câțiva ierarhi cu viață aleasă și cu o bogată activitate culturală, cum au fost mitropolitul Antim Ivireanul și Grigorie Dascălul ai Țării Românești, Varlaam și Dosoftei ai Moldovei sau episcopul Calinic de la Râmnic; doi ierarhi ardeleni care au îndurat mari suferințe în lupta pe care au purtat-o împotriva acțiunilor desfășurate de anumiți dregători urmărind calvinizarea și înstrăinarea românilor ardeleni; apoi, călugării Visarion Sarai și Sofronie de la Cioara, preoții Moise Măcinic și Ioan din Galeș, precum și credinciosul Oprea din Săliște, toți din Ardeal, care s-au împotrivit fățiș uniației, în secolul al XVIII-lea și, în sfârșit, mari domnitori români, Ștefan cel Mare și Constantin Brâncoveanu, ctitori de biserici și ocrotitori ai Bisericii ortodoxe de pretutindeni, ultimul fiind chiar martirizat de turci, dar și Neagoe Basarab.

Sf. Andrei vestind Sfânta Evanghelie în Dobrogea, *frescă*

Dar pe lângă acești sfinți daco-romani și români, cunoscuți cu numele, aproximativ o sută la număr, și care au zile speciale de cinstire în cursul anului bisericesc, mai există și un număr impresionant de mucenici și mărturisitori de neam român, necunoscuți cu numele. Din aceste motive, în 1992, la 20 iunie, Sfântul Sinod al Bisericii noastre